Частична предварителна оценка на въздействието	
Институция: Министерство на образованието и науката	**Нормативен акт: Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за приобщаващото образование**
◉ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	○ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лице за контакт: Стела Иванова - главен експерт в дирекция „Приобщаващо образование“ в Министерството на образованието и науката	**Телефон и ел. поща:** тел.: 02 9217 400 e-mail: st.ivanova@mon.bg

1.Проблеми за решаване:

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Проблем: Необходимост от привеждане на подзаконовата нормативна уредба в съответствие с относимото законодателство в системата на училищното образование и обучение и с практиката при реализиране на приобщаващото образование

В резултат на измененията в Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО), с които се въвежда обучение по степени на професионална квалификация, и след утвърждаването на новия Списък на професиите за професионално образование и обучение, отпадат специалностите по професии. Във връзка с тази промяна е необходимо привеждане на подзаконовата нормативна уредба в съответствие със Закона за професионалното образование и обучение. В действащата Наредба за приобщаващото образование се съдържат разпоредби, в които се използва понятието „специалности от професии“, вместо само „професии“, което понастоящем е в противоречие с разпоредбите на ЗПОО.

Със Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) относно индивидуалния учебен план при ученици със специални образователни потребности към момента се допуска както изключване на цели учебни предмети от раздел А и/или Б на училищния учебен план, така и редуциране на учебното време по включените в плана предмети с до 50% в основната степен и до 70% в средната степен на образование. Кумулативното прилагане на тези две разпоредби може да доведе до непропорционално ограничаване на достъпа на учениците със специални образователни потребности до учебното съдържание. Едновременното прилагане на тези две възможности понякога води до изготвяне на индивидуални учебни планове с много нисък общ учебен хорариум, който не гарантира постигането на целите на общообразователната подготовка.

Практиката по прилагане на подкрепата за деца и ученици в контекста на приобщаващото образование показа, че някои текстове на сега действащата Наредба за приобщаващото образование се

нуждаят от прецизиране, конкретизиране и/или допълване. Актуализацията се налага, за да се внесе яснота и изчерпателност в следните аспекти:

- изменение в чл. 9, ал. 1, което произтича от необходимостта от синхронизиране с предложените изменения в Наредба № 5 от 2016 г. за предучилищното образование, с които се въвежда стандартизиран инструментариум за проследяване на развитието на децата. В тази връзка възниква необходимост от прецизиране на практическото приложно поле на инструментариума за проследяване на развитието на децата, предложен в Наредба № 5 от 2016 г. за предучилищното образование, и на скрининга за определяне на риска от възникване на обучителни затруднения, определен в Наредбата за приобщаващото образование, и съответно от намаляване на административната тежест за учителите в детските градини при прилагането на тези инструменти. Въвеждането на стандартизирани инструменти е утвърдена практика в редица образователни системи, която допринася за по-високо качество на педагогическото взаимодействие, за вземане на решения въз основа на обективни данни и за по-ефективно насочване на ресурсите към децата, за които се установи необходимост от подкрепа.

- създава се нова ал. 2, с което се дава възможност ранно оценяване да се извършва и по желание на родителя на дете на възраст от 3 години до 3 години и 6 месеца, извън случаите на установен риск за развитието. Очакваният резултат е по-ранно установяване на индивидуални потребности и осигуряване на своевременна подкрепа при активно участие на родителите. Не се предвижда необходимост от допълнителни бюджетни средства.

- изменение в чл. 21а, ал. 9 на Наредбата за приобщаващото образование (Наредбата), с което изискването за вписване в Регистъра на треньорските кадри да произтича пряко от Закона за физическото възпитание и спорта, който урежда условията за упражняване на треньорска дейност. Към момента разпоредбата препраща към Наредба № 1 от 4 февруари 2019 г. за треньорските кадри, без да въвежда изрично изискване за вписване в Регистъра на треньорските кадри;

- изменение в чл. 78, ал. 2 думите „Международната класификация на функционирането на човека, увреждания и здравето (ICF) на Световната здравна организация (СЗО) и при отчитане на“ се заменят с „Международната класификация на функционирането, увреждания и здравето на децата и младежите (ICF-CY) на Световната здравна организация (СЗО) и“.

- прецизиране на текста в чл. 85, ал. 2 от Наредбата, където се заличават думите „може да“ по отношение на участието на членовете на екипа за подкрепа за личностно развитие в интердисциплинарна екипна работа със специалисти от други системи. Тази условна формулировка не отразява реалния задължителен характер на участието, което произтича от действащата нормативна уредба и от сключените междуинституционални споразумения, включително Споразумение № Д01-319/24.11.2023 г. между МОН, МЗ и МТСП. Поради това тя създава неяснота относно характера на задължението;

- допълнение в чл. 109 от Наредбата, за да се конкретизират основни аспекти от дейността на ресурсния учител. Към момента разпоредбата не съдържа изрична и изчерпателна уредба на задълженията

му при работа с деца и ученици със специални образователни потребности, което води до нееднакво прилагане и затруднения в координацията между педагогическите специалисти и не отразява съвременния приобщаващ модел, при който подкрепата се осъществява както индивидуално, така и в групата и в класа;

- редакция на чл. 113, ал. 1, в който ролята и дейността на социалния работник е определена само по отношение на децата и учениците в риск. Важно е да се отбележи, че тази формулировка не отразява в пълнота функционалните задължения на социалния работник в системата на приобщаващото образование, тъй като социалният работник подпомага всички деца и ученици, както и техните родители или законни представители. Ограничаването ѝ само до деца и ученици в риск води до неправомерно стесняване на обхвата на професионалната му роля;

- допълване на чл. 129, ал. 2, регламентиращ основните дейности на екипа за подкрепа за личностно развитие при работа по конкретен случай с дете или ученик. В текста не е изрично посочено участието на екипа в интердисциплинарна екипна работа, въпреки че такава дейност е ключов елемент от приобщаващия подход и се осъществява на практика при работа с деца и ученици, които ползват социални и здравни услуги. Необходимо е ясно нормативно регламентиране на взаимодействието между институциите и специалистите, работещи с детето или ученика, като гаранция за комплексна и ефективна подкрепа за детето или ученика.

- изменение на разпоредбата на чл. 142, ал. 4 от Наредбата, в резултат на изменения в Наредба № 10 от 2016 г. за организация на дейностите в училищното образование, с което да се подчертае актуалната институционална компетентност на директора на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и на регионалното управление на образованието при насочване на учениците със специални образователни потребности за обучение в профили или по професии. Изменението е необходимо, за да се осигури непрекъснатост и законосъобразност на процедурата по насочване, както и да се облекчат родителите при подаването на документите само в регионалния център, а не както до момента в регионалния център и в РУО;

- редакция, разширяване и прецизиране на обхвата на разпоредбата в чл. 148 от Наредбата, с цел терминът „умствена изостаналост“ да бъде заменен с „интелектуални затруднения“ в съответствие с регламентите в Закона за хората с увреждания. Необходимо е в тази разпоредба изрично да бъдат включени и учениците с разстройства от аутистичния спектър, които представляват самостоятелна и значима група в системата на приобщаващото образование и за които са необходими специфични условия и подходи за подкрепа;

- редакцията на чл. 152 конкретизира обучението на учениците с нарушено зрение и множество увреждания чрез ясно определяне на общообразователните и специалните учебни предмети. Това създава по-ясна нормативна рамка за организиране на обучението.

- изменението в чл. 153 конкретизира областите на подкрепа, за които се разработват индивидуални учебни програми по специалните учебни предмети за учениците с нарушено зрение и множество

увреждания и за учениците с увреден слух и множество увреждания. По този начин се създава по-ясна нормативна основа за развитие на умения за самостоятелност, комуникация, социална адаптация и функционална независимост.

- изменение на разпоредбата чл. 154 конкретизира видовете терапии и рехабилитационни дейности, които могат да се предоставят на учениците с интелектуални затруднения и множество увреждания. Това създава по-ясна нормативна основа за осигуряване на цялостна подкрепа за развитието на комуникативни, двигателни, сензорни и социални умения. Не се очаква съществено допълнително финансово или административно въздействие.

- членовете 155, 156 и 157 се отменят.

- необходими са и редакционни промени в чл. чл. 158, чл. 159 и чл. 160 от Наредбата, с оглед осигуряване на яснота, пълнота и съответствие на нормативната уредба.

- членове 161, 162, 163, 164, 165 и 166 се отменят.

- изменението в чл. 181, ал. 4, където се добавя т. 4, е продиктувано от необходимостта от по-добра координация и обмен на информация между образователните институции, социалните услуги и здравните специалисти при работата с детето или ученика. Очаква се промяната да повиши ефективността на междусекторното взаимодействие и да подпомогне предоставянето на по-комплексна, последователна и съгласувана подкрепа за детето или ученика, без да води до съществено допълнително административно натоварване.

- досегашното **приложение № 2 към чл. 154, ал. 2** се изменя като става приложение № 2 към чл. 152, ал. 7 и се налагат изменения.

Изложените до тук обстоятелства доказват необходимостта от предприемане на действия за изменение и допълнение на Наредбата за приобщаващото образование.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Разрешаването на описания по-горе проблем не може да се осъществи в рамките на съществуващото законодателство, чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите

Описаното в раздел „Проблеми за решаване“ обуславя необходимост от изменение и допълнение на Наредбата за приобщаващото образование, тъй като без нейната регулация не може да се разреши идентифицирания проблем. Това води до извода, че в конкретния казус се налага промяна в действащата нормативна рамка.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Неприложимо.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки.

2. Цели:

Общи:

- Осигуряване на правото на равен достъп до образование и приобщаване на децата и учениците със специални образователни потребности.
- Повишаване качеството на приобщаващото образование чрез прецизиране и актуализиране на нормативната уредба в съответствие с действащото законодателство и установената практика.
- Подобряване на нормативната рамка за осигуряване на ефективна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Конкретни:

- Ограничаване на силно редуцираните учебни програми, включващи само част от предвидените учебни предмети и подобряване на реалния достъп до учебно съдържание за учениците със специални образователни потребности;
- Осигуряване на условия и ресурси за изграждане на подкрепяща среда в училищата за осъществяване на приобщаващо образование съобразно нуждите на учениците;
- Ясно нормативно регламентиране на взаимодействието между институциите и специалистите, работещи с детето или ученика, като гаранция за комплексна и ефективна подкрепа.
- Синхронизиране на подзаконовата нормативна уредба с относимото законодателство и с практиката при реализиране на приобщаващото образование.

Определените цели ще бъдат проследявани чрез следните индикатори:

- приемане и влизане в сила на Постановлението на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за приобщаващото образование;
- прилагане на новите разпоредби от компетентните органи и образователните институции;
- прилагане на оптимизираната процедура по чл. 142, ал. 4 от Наредбата, при която документите се подават само в регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование;
- прилагане на прецизираните правила за изготвяне на индивидуалните учебни планове, индивидуалните учебни програми и интердисциплинарното взаимодействие.

Индикативен график: целите ще бъдат постигнати с влизането в сила на постановлението, а изпълнението им ще започне от учебната година, следваща влизането му в сила, в зависимост от характера на съответната промяна.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

Очаква се предложените промени в Наредбата за приобщаващото образование да окажат въздействие върху следните заинтересовани страни:

- Ученици с множество затруднения, които се обучават в индивидуална форма, а в най-общ план – всички деца и ученици, на които е осигурена подкрепяща среда в системата на предучилищното и училищното образование;

През 2025 г. по данни от НЕИСПУО (към 31.12.2025 г.) е осигурена подкрепяща среда в самите детски градини (ДГ) и училища, от центровете за специална образователна подкрепа (ЦСОП) или от регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващо образование (РЦППО) на общо на общо 33 835 деца и ученици в системата на предучилищното и училищното образование – 8516 деца и 25 319 ученици. В зависимост от вида на образователната институция, обучаващите се деца и ученици са, както следва:

- 29 854 деца и ученици в детски градини и в неспециализирани училища;
- 3326 обучаващите се и получаващи допълнителна подкрепа в ЦСОП;
- 634 в специални училища със сензорни нарушения;
- 21 във възпитателни училища интернати (ВУИ) и в социално-педагогически интернат (СПИ).

- Родители и семейства на учениците, които са пряко заинтересовани от нормативните промени, касаещи изготвянето на индивидуалните учебни планове;
- Педагогически специалисти и непедагогически персонал в системата на училищното образование и непедагогически персонал, който осъществява дейности за подкрепа на учениците;

По данни на Института по образование, последно актуализирани към 31.12.2025 г., за учебната 2025/2026 г. децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават в системата на предучилищното и училищното образование (в това число и тези, които се обучават в специалните училища и в специални групи в ДГ) се подпомагат от **6474 педагогически специалисти**, назначени в детските градини и училищата, като от тях:

- ресурсни учители – 2577, в т.ч. 1680 в училища и детски градини, 897 в РЦППО;
- психолози – 1548, в т.ч. 1327 в училища и детски градини, 159 в РЦППО, 59 в ЦСОП и 3 във ВУИ/СПИ;
- логопеди – 1129, в т.ч. 823 в училища и детски градини, 71 в Държавния логопедичен център – София и ЦПЛР-логопедичен център – Варна, 175 в РЦППО, 60 в ЦСОП;
- рехабилитатори на слуха и говора – 55, учители за деца с нарушено зрение – 95, учители на деца с увреден слух – 13, учители на деца с умствена изостаналост – 537, възпитатели, педагози и други – 520.

Педагогическите съветници, назначени в училища и детски градини, са 768.

Непедагогическият персонал, работещ с деца и ученици със специални образователни потребности, е 1020 души, в т.ч. рехабилитатори, кинезитерапевти и арт терапевти – 15, социални работници – 119, лица на длъжност „помощник на учителя“ – 868, ергортерапевти – 18. В детските градини и училищата са назначени и 1495 образователни медиатори.

- Регионалните управления на образованието (РУО), регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦППО) и центровете за специална образователна подкрепа (ЦСОП) като институции, които са пряко ангажирани в процеса на приобщаващото образование;

Брой РУО – 28;

Брой РЦППО – 28;

Брой ЦСОП – 42.

Регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование са предоставили подкрепа чрез 1304 специалисти на 10 319 от децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават в училищата и детските градини (без специалните училища и центровете за специална образователна подкрепа).

- Министерството на образованието и науката (МОН) като институция, която провеждаща държавната политика в областта на образованието;
- Министерството на труда и социалната политика (МТСП) и Министерството на здравеопазването (МЗ) като партньори на МОН при провеждане на държавната политика в областта на приобщаващото образование.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията.

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Вариант 1 се характеризира със запазване на текущото положение без каквато и да е било регулация. В резултат на това Наредбата за приобщаващото образование няма да се актуализира и ще има несъответствие с нормативната уредба и с практиката при реализиране на приобщаващото образование.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При приложението на този вариант не се идентифицират положителни въздействия върху нито една от заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При запазване на действащата нормативна уредба не се преодоляват установените дефицити в практиката по изготвянето и прилагането на индивидуални учебни планове (ИУП). Продължават да съществуват условия за:

- прекомерни редукции на учебния хорариум, които водят до силно ограничен достъп на учениците със специални образователни потребности до учебно съдържание;
- слаб контрол върху качеството на индивидуалните учебни планове и липса на ясни критерии за тяхното съдържание и обхват;
- формално участие на родителите, без гарантирано информирано съгласие при вземане на ключови решения;
- липса на единни национални стандарти, което води до значителни различия в практиките между училищата и регионите.

С прилагането на Вариант 1 „Без действие“ няма да се постигне яснота, пълнота и съответствие на нормативната уредба с практиката по прилагане на подкрепата за деца и ученици в контекста на приобщаващото образование. Няма да се приведе подзаконовата нормативна уредба в съответствие с относимото законодателство в системата на училищното образование и обучение.

В резултат Вариант 1 не решава идентифицираните отрицателни въздействия и е неблагоприятен за развитието на приобщаващото образование, тъй като допуска продължаване на практики, които не гарантират пълноценен и равнопоставен достъп до качествено образование за учениците със специални образователни потребности.

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Прилагането на Вариант 1 няма да окаже влияние върху МСП.

Административна тежест: няма

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Инициатива за регулаторни мерки с приемане на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за приобщаващото образование“.

В отговор на идентифицирания проблем се предлага изменение и допълнение на Наредбата за приобщаващото образование. По-конкретно регулацията е в следните текстове от действащата Наредба:

- Навсякъде в разпоредбите, в които се използва понятието „специалности от професии“, да остане само „професии“, за синхронизация с разпоредбите на ЗПОО. С предложените промени се предвижда думата „специалности“ да отпадне в чл. 2, ал. 7, чл. 19, ал. 3, т. 1, чл. 35в, чл. 140, ал. 1, чл. 140, ал. 2, т. 1 и т. 3 и чл. 141.

- С проекта се предлага изменение в чл. 21а, ал. 9 на Наредбата, с което изискването за вписване в Регистъра на треньорските кадри да произтича пряко от Закона за физическото възпитание и спорта, който урежда условията за упражняване на треньорска дейност. С предложената промяна текстът на чл. 21, ал. 9 се променя, като се прави препратка към чл. 97 от Закона за физическото възпитание и спорта, с което се гарантира, че дейността се осъществява от правоспособни лица.

- В чл. 85, ал. 2 вместо формулировката „може да“ по отношение на участието на членовете на екипа за подкрепа за личностно развитие в интердисциплинарна екипна работа със специалисти от други системи, която не отразява реалния задължителен характер на участието и създава неяснота относно характера на задължението, се предлага прецизиране на текста и отпадане на израза „може да“, като се регламентира изрично задължителното участие на членовете на екипа в интердисциплинарна екипна работа със специалисти от социални услуги, както и с други специалисти, включително медицински, осигуряващи здравната грижа за детето или ученика.

- С проекта се предлага допълнение в чл. 109 от Наредбата чрез създаване на нова ал. 5, с която се конкретизират основни аспекти от дейността на ресурсния учител. С предложеното допълнение се регламентира, че ресурсният учител работи с детето или ученика както индивидуално, така и в група в детската градина или в паралелка в училището, като подпомага участието, обучението и взаимодействието му с останалите деца и ученици. По този начин се осигурява ясно нормативно определяне на подкрепящата му роля в приобщаващата образователна среда.

- В чл. 113, ал. 1, регламентиращ ролята и дейността на социалния работник, се предвижда редакция чрез отпадане на последната част „с акцент на децата и учениците в риск“, с което се разширява обхвата на дейността и професионалната му роля за подпомагане на всички деца и ученици, както и на техните родители или законни представители.

- В чл. 129, ал. 2 се предлага допълване с нова т. 9 със следното съдържание: „Участва в интердисциплинарна екипна работа със специалисти от социални услуги в случаите, когато детето или ученикът ползват такива, или с други специалисти, включително медицински, които осигуряват здравната грижа за детето или ученика.“. Предложената промяна цели ясно нормативно регламентиране на взаимодействието между институциите и специалистите, работещи с детето или ученика, като гаранция за комплексна и ефективна подкрепа.

- В резултат на изменения в Наредба № 10 от 2016 г. за организация на дейностите в училищното образование се изменя разпоредбата на чл. 142, ал. 4 от Наредбата за приобщаващото образование, като придобива следната редакция: „В срок до 21 май директорът на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование изпраща в регионалното управление на образованието на комисията по чл. 95, ал. 4 от Наредбата за организацията на дейностите в училищното образование заявлението за насочване, становището на регионалния екип за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности за насочване за обучение в профили или по професии, с приложени всички

документи на ученика.“ Предложената редакция отразява актуалната институционална компетентност и осигурява непрекъснатост и законосъобразност на процедурата по насочване, както и облекчава родителите при подаването на документите, тъй като се определя, че това се осъществява само в регионалния център, а не както до момента в регионалния център и в РУО.

- Във връзка с изменения на Наредба № 4 от 2015 г. за учебния план, насочени към осигуряване на гъвкавост и съобразяване с индивидуалните образователни потребности на учениците със специални образователни потребности се предлага съответно изменение в Наредбата за приобщаващото образование (чл. 147), което включва: 1) Въвеждане на ограничение по отношение на намаляването на учебните часове в индивидуалния учебен план, а именно това намаляване да е до 50 на сто от общия брой учебни часове, заложени в училищния учебен план за раздел А и Б. 2) Прецизиране на условията, при които се допуска отсъствие на учебни предмети от раздел А и/или Б в индивидуалния учебен план на ученици със специални образователни потребности – въвежда се изискване препоръката за невключване на учебни предмети в индивидуалния учебен план да бъде мотивирана от екипа за подкрепа на личностното развитие, както и решението да се взема след информирано съгласие на родителя. 3) Определяне, че нормата на т. 3 на чл. 147 се отнася само до учениците с изявени дарби. С предложените промени се цели ограничаване на практиките за прекомерно намаляване на учебния хорариум на ученици със специални образователни потребности, както и повишаване на качеството на образователната подкрепа, която им се предоставя в съответствие с принципите на приобщаващото образование.

- С проекта на акт се предлага терминът „умствена изостаналост“ да бъде заменен с „интелектуални затруднения“ в съответствие с регламентите на Закона за хората с увреждания. Тази промяна се предвижда в чл. 148. Допълнително с цел разширяване и прецизиране на обхвата на разпоредбата в чл. 148 се предлага изрично да бъдат включени и учениците с разстройства от аутистичния спектър, които представляват самостоятелна и значима група в системата на приобщаващото образование и за които са необходими специфични условия и подходи за подкрепа.

- С проекта на акт се предлага чл. 152 да бъде изцяло изменен, като придобие следната редакция:

1. Общообразователната подготовка на учениците с интелектуални затруднения и множество увреждания, с нарушено зрение и множество увреждания и с увреден слух и множество увреждания се осъществява в хода на цялото училищно обучение и обхваща групите ключови компетентности по чл. 77, ал. 1 ЗПУО, ориентирани към индивидуалните потребности и възможностите на учениците.

2. Придобиването на общообразователната подготовка по учебните предмети от индивидуалните учебни планове на учениците по ал. 1 се осъществява чрез обучение по индивидуални учебни програми, адаптирани въз основа на оценката на индивидуалните потребности на всеки ученик.

3. Индивидуалните учебни програми по ал. 2 на учениците по ал. 12 се разработват в зависимост от изучаваните в съответния клас общообразователни учебни предмети български език и литература, математика, родинознание, човекът и обществото, история и цивилизации, география и икономика, човекът

и природата, компютърно моделиране, компютърно моделиране и информационни технологии, технологии и предприемачество, информационни технологии, гражданско образование, изобразително изкуство, музика, физическо възпитание и спорт.

4. Учебният предмет физическо възпитание и спорт може да се изучава от учениците по ал. 1 като лечебна физкултура (ЛФК).

5. В зависимост от увреждането учебният предмет изобразително изкуство може да се изучава като тактилно творчество от учениците с нарушено зрение и множество увреждания, а учебният предмет музика може да се изучава като жестова интерпретация на песни и ритъм от учениците с увреден слух и множество увреждания.

6. Съобразно оценката на потребностите екипът за подкрепа за личностно развитие може да разработи индивидуални учебни програми и по други общообразователни учебни предмети извън посочените в ал. 3.

7. Индивидуалните учебни програми по ал. 3 се разработват въз основа на рамкови изисквания съгласно приложение № 2.

- С оглед осигуряване на яснота, пълнота и съответствие на нормативната уредба се предвижда разпоредбата на чл. 158, ал. 1 да бъде допълнена „и на учениците с интелектуални затруднения и множество увреждания“, а в чл. 158, ал. 3 се правят изменения по отношение на определянето на педагогическите специалисти, осъществяващи обучението по индивидуалния учебен план, съобразно вида на увреждането. Промяната цели по-ясно регламентиране на обучението по индивидуален учебен план, като се уеднаквява терминологията и се осигурява съответствие между вида на увреждането и необходимата педагогическа компетентност.
- С проекта на акта се предлага редакция в чл. 159, ал. 1, като се добавя: „или на ученика с интелектуални затруднения и множество увреждания“, както и актуализиране на индивидуалната учебна програма „по един или повече учебни предмети от индивидуалния учебен план на ученика“.
- В чл. 160, ал. 1 се предвижда думите „които се обучават“ да се заличат. Същевременно в чл. 160 се предвижда създаването на нова ал. 3 със следния текст: „При оценяването на ученици с интелектуални затруднения и множество увреждания екипът за подкрепа за личностно развитие на ученика или координиращият екип в центъра за специална образователна подкрепа използва различни методи, подходи, инструменти и методики за вербално и невербално оценяване в съответствие с чл. 76, ал. 1, т. 1 и ал. 2.“
- С оглед осигуряване на яснота и съгласуваност с останалите разпоредби на наредбата се предвижда в чл. 181, ал. 1 да се създаде нова т. 4, както следва: „участва в интердисциплинарна екипна работа със специалисти от социални услуги в случаите, когато детето или ученикът ползват такива, или с други специалисти, включително медицински, които осигуряват здравната грижа за детето или ученика.“. Предложеното допълнение уеднаквява вече въведените текстове за интердисциплинарна работа в други

разпоредби на наредбата, като се подчертава ролята на координиращия екип в междусекторното взаимодействие. То отразява и реалната практика в центровете за специална образователна подкрепа.

- С проекта на акта се предвиждат структурни изменения с оглед прецизиране и систематизиране на съдържанието на документа, като се предлага отмяна на чл. 154, чл. 155, чл. 156 и чл. 157, тъй като уредените в тях въпроси се регламентират в други разпоредби на акта. Същевременно се предвижда отмяна на чл. 162, чл. 163, чл. 164, чл. 165 и чл. 166, както и на Приложение № 2 към чл. 154, ал. 2, Приложение № 3 към чл. 157, ал. 2 и Приложение № 4 към чл. 163, ал. 2.

В резултат на извършеното преструктуриране се създава ново Приложение № 2 към чл. 152, ал. 7, с което се осигурява актуализация и съответствие на рамковите изисквания с действащата нормативна уредба.

При прилагането на акта е налице финансово въздействие върху държавния бюджет, свързано с необходимостта от осигуряване на допълнителен финансов ресурс за изпълнение на изменението в чл. 147, ал. 2 от Наредбата за приобщаващото образование. Прогнозните разчети за допълнително необходимите средства за обезпечаване на увеличението на учебните часове на учениците със специални образователни потребности, обучаващи се в гимназиален етап на обучение по индивидуален учебен план в индивидуална и комбинирана форма на обучение за една календарна година, са в размер на 3 163 324 евро.

Предвид факта, че тази промяна в Наредбата за приобщаващото образование ще влезе в сила от учебната 2026 – 2027 година, необходимите допълнителни средства за обезпечаване на увеличението на учебните часове на учениците със специални образователни потребности, обучаващи се в гимназиален етап на обучение по индивидуален учебен план в индивидуална и комбинирана форма на обучение за 3,5 месеца на бюджетната 2026 година, са в размер на 922 635 евро.

Допълнително необходимите средства за обезпечаване на увеличението на учебните часове на учениците със специални образователни потребности, обучаващи се в гимназиален етап на обучение по индивидуален учебен план в индивидуална и комбинирана форма на обучение, за всяка от календарните 2027 г. и 2028 г. ще бъдат в размер на 3 163 324 евро. Средствата ще бъдат разчетени по бюджета на Министерството на образованието и науката със Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Направените предложения за изменение и допълнение на Наредбата за приобщаващото образование са в съответствие с принципите за равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик, както и за равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование, залегнали в Закона за предучилищното и училищното образование.

Очаква се предложените промени да имат положително въздействие върху всички заинтересовани страни. При обучението на деца със специални потребности те ще доведат до ограничаване на практиките

за изготвяне на индивидуални учебни планове с крайно нисък общ учебен хорариум и до повишаване на качеството и съдържателната стойност на образователната подкрепа за учениците със специални образователни потребности, като по този начин ще се укрепи приобщаващият характер на образователната система. Ще се осигури гъвкавост и съобразяване с индивидуалните образователни потребности на учениците. Ще се гарантира качествено образование и превенция на отпадането от училище на ученици със специални образователни потребности. Наред с това ще се засили участието на родителите в процеса на индивидуалното образователно планиране.

В институционален план ще има ясно нормативно регламентиране на взаимодействието между институциите и специалистите, работещи с детето или ученика, като гаранция за комплексна и ефективна подкрепа.

Приемането на Вариант 2 ще осигури синхронизиране на подзаконовата нормативна уредба с относимото законодателство и с практиката при реализиране на приобщаващото образование.

Предложените изменения ще доведат до прецизиране и улесняване на прилагането на Наредбата.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

В хода на извършените проучвания не се установяват отрицателни въздействия върху заинтересованите страни. *(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)*

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Прилагането на Вариант 2 няма да окаже пряко въздействие върху МСП.

Административна тежест: Вариант 2 няма да окаже въздействие върху административната тежест.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 3 „Нерегулативна намеса“

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

		Вариант 1 „Без действие“	**Вариант 2**
Ефективност	Цел: Осигуряване на правото на равен достъп до образование и приобщаване на учениците със специални образователни потребности	3	1
Ефикасност	Цел: Постигане на качествено образование и превенция на отпадането от училище на ученици	3	1

	със специални образователни потребности		
Съгласуваност	Цел: Реализиране на приобщаващо образование, насочено към отчитане на образователните потребности на всички ученици с акцент върху учениците със специални образователни потребности	3	1

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По идентифицирания проблем се установи, че изборът на Вариант 2 и предприемане на регулаторни мерки би бил най-подходящ за прилагане.

Аргументите за това са свързани със следното:

1. Вариант 2 се отличава с най-висока степен на ефективност, във връзка с неговата целесъобразност и с най-висок потенциал за постигане на целите.

2. Вариант 2 се характеризира с най-висока степен на ефикасност сред идентифицираните варианти на действие с оглед на ефекта за заинтересованите страни и за обществото.

3. Вариант 2 съдържа най-голям потенциал за изпълнение на държавната политика, насочена към осигуряването на равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик.

От изложеното може да се обобщи, че прилагането на Вариант 2 ще реши описания проблем. В този смисъл се препоръчва избора и приложението му.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

○ Ще се увеличи

○ Ще се намали

◉ Няма ефект

Прилагането на Вариант 2 няма да въздейства по отношение на административната тежест. От прилагането на избрания вариант не се очаква увеличение на административната тежест за гражданите, бизнеса или административните органи.

Предлаганите изменения са насочени основно към привеждане на Наредбата за приобщаващото образование в съответствие с действащото законодателство, прецизиране на действащи разпоредби, уеднаквяване на терминологията и конкретизиране на организацията на дейностите по приобщаващо

образование. С тях не се въвеждат нови административни режими, разрешителни, регистрации, удостоверителни производства или нови задължения за предоставяне на документи от гражданите или юридическите лица.

Измененията не създават нови административни процедури за образователните институции, регионалните управления на образованието или регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, а прецизират изпълнението на вече съществуващи функции и компетентности. Напротив, при някои от предлаганите изменения се очаква организационно облекчение. Например с промяната в чл. 142, ал. 4 се предвижда родителите да подават необходимите документи само в регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, а не едновременно в регионалния център и в регионалното управление на образованието. По този начин се намалява необходимостта от многократно подаване на едни и същи документи и се оптимизира организацията на административното обслужване, без да се въвеждат нови административни задължения. Това е в съответствие и с мотивите към проекта на постановление.

С оглед на изложеното се приема, че предложеният нормативен акт не води до увеличаване на административната тежест, а в отделни случаи допринася за организационно облекчаване на административното обслужване и за по-ясно разпределение на отговорностите между компетентните органи.

Необходимостта от осигуряване на допълнителен финансов ресурс за изпълнение на част от предлаганите изменения не представлява увеличение на административната тежест за физическите и юридическите лица, а финансово въздействие върху държавния бюджет, което е разгледано в приложената финансова обосновка.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Прилагането на Вариант 2 няма да засегне съществуващи регулаторни режими и услуги.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Прилагането на Вариант 2 няма да доведе до създаване на нови регистри.

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми

○ Актът засяга пряко МСП

◉ Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са налице потенциални рискове от прилагането на Вариант 2.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Провеждането на обществени консултации се осъществява по чл. 26 от Закона за нормативните актове със срок от 30 дни.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

○ Да

◉ Не

Приемането на нормативния акт не произтича от правото на Европейския съюз.

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

Не се изисква извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици.

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. Наредба за приобщаващото образование;
2. Закон за предучилищното и училищното образование;
3. Закон за професионалното образование и обучение;
4. Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030);
5. Национална програма за развитие България 2030;
6. Финансова обосновка -Приложение № 2.1 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „а“ от УПМСНА

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Грета Ганчева, директор на дирекция „Приобщаващо образование“ в МОН

Дата:10.08.2026 г.

Подпис:

10.8.2026 г.

X

Грета Ганчева
Директор на дирекция ПО
Signed by: Blagovesta Ilieva Borcheva